

คู่มือการบริหารความปลอดภัย ระดับหน่วยงานทางการศึกษา

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำพูน

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

คู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา ของศูนย์ความปลอดภัย สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำพูน (ศป.ศธจ.ลพ.) เล่มนี้จัดทำขึ้น เพื่อให้โรงเรียนในกำกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำพูน ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยมีเป้าหมายให้นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการปกป้อง ค้ำครอง ดูแล ช่วยเหลือ เยียวยา มีความมั่นคงและปลอดภัยซึ่งเป็นไปตามนโยบายความปลอดภัยของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยในคู่มือการดำเนินงานเหล่านี้ประกอบด้วย ความสำคัญและวัตถุประสงค์ของความปลอดภัยในสถานศึกษา องค์ความรู้ด้านความปลอดภัย การเสริมสร้างความปลอดภัย การติดต่อสื่อสาร และการกำกับ ติดตามและประเมินผลสถานศึกษาปลอดภัย ศูนย์ความปลอดภัย สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำพูน (ศป.ศธจ.ลพ.) หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือเล่มนี้ จะอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน ให้กับสถานศึกษาในสังกัดและผู้ปฏิบัติได้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณคณะทำงานทุกท่านที่ได้ร่วมกันจัดทำคู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาเล่มนี้จนสำเร็จลุล่วง

ศูนย์ความปลอดภัย สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำพูน

(ศป.ศธจ.ลพ.)

กรกฎาคม ๒๕๖๖

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
ส่วนที่ ๑ บทนำ	
หลักการและเหตุผล	๑
วัตถุประสงค์	๒
เป้าหมาย	๒
ตัวชี้วัดความสำเร็จ	๒
ส่วนที่ ๒ องค์ความรู้ด้านความปลอดภัย	
ความรู้ด้านความปลอดภัย	๔
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	๕
ส่วนที่ ๓ การเสริมสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา	
ขอบข่ายความปลอดภัยสถานศึกษา	๖
มาตรการความปลอดภัยสถานศึกษา	๗
โครงสร้างการบริหารจัดการความปลอดภัยสถานศึกษา	๑๐
ขั้นตอนการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา	๑๑
ส่วนที่ ๔ การติดต่อสื่อสาร	
ช่องทางการติดต่อสื่อสาร	๑๒
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๑๒
ส่วนที่ ๕ การกำกับ ติดตามและประเมินผล	๑๓
เอกสารอ้างอิง	๑๔
รายชื่อคณะทำงาน	๑๕

การดำเนินงานศูนย์ความปลอดภัยสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำพูน

๑. หลักการและเหตุผล

สถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนในสังคมไทยยุคปัจจุบัน ได้รับผลกระทบมาจากการเปลี่ยนแปลงของโลก ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตและความปลอดภัยของเด็กและเยาวชนไทยหลายรูปแบบ ทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นเกือบทุกด้าน การจัดระบบความปลอดภัยของสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพ การเรียนรู้ของผู้เรียน การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะประสบผลสำเร็จหรือไม่เพียงใด ขึ้นอยู่กับความสุขในการเรียนรู้ และการมีชีวิตที่ได้รับการปกป้องคุ้มครองให้มีความปลอดภัยทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ด้านที่ ๑ การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ มีวัตถุประสงค์หลักในการเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิตของคนทุกช่วงวัย จากภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ อาทิ อาชญากรรมและความรุนแรงในรูปแบบ ต่าง ๆ ยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ เป็นต้น ซึ่งภัยในแต่ละด้านล้วนมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศรอบกับกระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบาย Quick Win วาระเร่งด่วน ข้อที่ ๑ ความปลอดภัยของผู้เรียน เร่งสร้างความปลอดภัย ในสถานศึกษาเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นของสังคม และป้องกันจากภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่ และภัยอื่น ๆ โดยมีการดำเนินการตามแผนและมาตรการด้านความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียน ครู และบุคลากร ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างเข้มข้น โดยน่านโยบายความปลอดภัยในสถานศึกษา สู่ Platform MOE Safety Center ที่เป็นช่องทาง ในการรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นระบบมาตรฐานความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยใช้หลัก Digital Based Management เป็นรูปแบบ วิธีการ หรือกระบวนการในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา ให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีความสุข และได้รับการปกป้อง คุ้มครองความปลอดภัย ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ โดยจะลดขั้นตอน ลดเวลา มีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา และให้การคุ้มครอง ช่วยเหลือ เยียวยา สร้างความเป็นธรรมให้กับผู้ได้รับผลกระทบจากความไม่ปลอดภัยที่เกิดขึ้น

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำพูนตระหนักและให้ความสำคัญกับปัญหาดังกล่าว จึงได้จัดตั้ง “ศูนย์ความปลอดภัยสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำพูน” ใช้ชื่อย่อว่า ศป.ศรจ.ลพ. เพื่อให้การบริหารจัดการตามมาตรการ ๓ ป ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ “ป้องกัน ปลุกฝัง ปราบปราม” ประกอบกับตามกฎหมายกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนว ให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๓ ให้โรงเรียนและสถานศึกษามีหน้าที่ (๔) จัดให้มีมาตรการส่งเสริมความปลอดภัย ป้องกัน และแก้ไขปัญหา ความรุนแรง โดยมีแผนงาน ผู้รับผิดชอบ และการติดตามตรวจสอบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและสามารถประสานส่งต่อการช่วยเหลือกับหน่วยงานด้านความมั่นคงและหน่วยงานราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำมาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และตามกฎหมายกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนว ให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๘ (ข้อ ๓ (๔))

๒.๒ เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษามีการดำเนินการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

๒.๓ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำพูน ดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม และช่วยเหลือคุ้มครองนักเรียนได้อย่างเหมาะสมและทันต่อเหตุการณ์ รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจให้สาธารณชนรับทราบข้อเท็จจริงต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว

๓. เป้าหมาย

๓.๑ ส่งเสริมสถานศึกษามีมาตรการส่งเสริมความปลอดภัยตามที่กฎหมายกำหนด

๓.๒ นักเรียนสถานศึกษาในกำกับได้รับการปกป้อง คุ้มครอง และดูแลความปลอดภัย

๓.๓ ส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และเจ้าหน้าที่ มีแนวทางในการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน

๓.๔ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูลครบถ้วนและทันต่อเหตุการณ์ เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๔. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๔.๑ สถานศึกษาต้องสมัครและเข้าใช้ระบบ MOE Safety Center ของกระทรวงศึกษาธิการ

๔.๒ สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดทำมาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษาทุกเรื่อง ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับนักเรียนในสถานศึกษา และมีคณะกรรมการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา และมีการให้/สร้างความรู้ สำนวญ ตรวจสอบ แก้ไข ฝ้าระวัง แผนการป้องกัน แผนเผชิญเหตุ หรือกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินในกรณีของภัยธรรมชาติต้องกำหนดให้มีผู้นำทาง และมีการมอบหมายบุคลากรให้ปฏิบัติหน้าที่

๔.๓ สถานศึกษาต้องจัดให้มีสถานที่ปฐมพยาบาลและอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้น

๔.๔ การรายงาน

โรงเรียนต้องรายงานให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำพูน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยด่วน หากเข้าข่ายอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

กรณีที่ ๑ เกิดภัยที่มีผลกระทบต่อร่างกายนักเรียนถึงขั้นบาดเจ็บสาหัสหรือเสียชีวิต รวมทั้งผลกระทบทางจิตใจอย่างรุนแรง

กรณีที่ ๒ ภัยที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง

กรณีที่ ๓ ภัยที่มีผลต่อสุขภาพของนักเรียน

กรณีที่ ๔ ปรากฏเป็นข่าวในสื่อต่าง ๆ

๕. กลยุทธ์การดำเนินงาน

- กลยุทธ์ที่ ๑ ศูนย์ความปลอดภัย
- กลยุทธ์ที่ ๒ องค์ความรู้ด้านความปลอดภัย
- กลยุทธ์ที่ ๓ การเสริมสร้างความปลอดภัยสถานศึกษา
- กลยุทธ์ที่ ๔ การติดต่อสื่อสาร รายงานเหตุ
- กลยุทธ์ที่ ๕ การกำกับ ติดตาม ประเมินผล

๖. ขั้นตอนการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ศูนย์ความปลอดภัย

๑.๑ การจัดตั้งศูนย์ความปลอดภัย

- ๑.๑.๑ จัดตั้งศูนย์ความปลอดภัย ระดับศึกษาธิการจังหวัดและระดับสถานศึกษา
- ๑.๑.๒ แต่งตั้งคณะกรรมการ ระดับศึกษาธิการจังหวัดและระดับสถานศึกษา
- ๑.๑.๓ กำหนดผู้ประสานงานหลักในศูนย์ความปลอดภัยระหว่างสถานศึกษากับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
- ๑.๑.๔ จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

๑.๒ แนวทางการจัดตั้งศูนย์ความปลอดภัย

- ๑. การแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ความปลอดภัย
  - ศึกษาธิการจังหวัดลำพูน เป็นประธาน
  - รองศึกษาธิการจังหวัดลำพูน เป็นรองประธาน
  - ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล เป็นกรรมการ
  - ผู้อำนวยการหน่วยตรวจสอบภายใน เป็นกรรมการ
  - ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน เป็นกรรมการ
  - ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน เป็นกรรมการ
  - ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล เป็นกรรมการ
  - ผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการ เป็นกรรมการ
  - ผู้อำนวยการกลุ่มลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน เป็นกรรมการ
  - ศึกษาานิเทศก์ เป็นกรรมการ
  - นักวิเคราะห์นโยบายและแผน เป็นกรรมการ
  - นักวิชาการศึกษากลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน เป็นกรรมการ
  - นักวิชาการศึกษากลุ่มลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน เป็นกรรมการ
  - นักประชาสัมพันธ์ เป็นกรรมการ
  - นักวิชาการคอมพิวเตอร์ เป็นกรรมการ
  - ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการ
  - นักวิชาการศึกษากลุ่มพัฒนาการศึกษา เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
  - เจ้าพนักงานธุรการกลุ่มพัฒนาการศึกษา เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่

(๑) จัดวางกรอบแนวทาง หรือระบบการบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา ร่วมกับทุกหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้การบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา เป็นไปอย่างมีเอกภาพ และมีประสิทธิภาพ

(๒) กำหนดแนวทางการดำเนินงานตามแผนการดำเนินงานความปลอดภัยของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

(๓) กำกับติดตาม ประเมินผล รายงานผลการดำเนินงาน ศูนย์ความปลอดภัยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

(๔) แต่งตั้งอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานความปลอดภัยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ตามความเหมาะสม

(๕) ปฏิบัติงานอื่นใด ตามที่คณะกรรมการบริหารความปลอดภัยกระทรวงศึกษาธิการ หรือศูนย์ความปลอดภัยกระทรวงศึกษาธิการ มอบหมาย

กลยุทธ์ที่ ๒ องค์ความรู้ด้านความปลอดภัย

๒.๑ การให้ข้อมูลข่าวสารและการลดความรุนแรงของภัยทั้ง ๔ ด้าน

๒.๑.๑ การพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรด้านการศึกษาในการติดตามเฝ้าระวังภัยและคุ้มครองนักเรียน ทั้งในและนอกสถานศึกษา

๒.๑.๒ วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติการ จัดกิจกรรมลดความเสี่ยง และเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นโดยปฏิบัติงานร่วมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๓ สร้างเครือข่ายในศูนย์ความปลอดภัยเพื่อการเฝ้าระวังและป้องกันภัย

๒.๒ การพัฒนาด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา

๒.๒.๑ ประเมินการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา

- สำรวจปัจจัยเสี่ยงความไม่ปลอดภัยของสถานศึกษา
- กำหนดพื้นที่ความปลอดภัย
- วิเคราะห์ความเสี่ยง ความไม่ปลอดภัย และผลกระทบของภัยแต่ละประเภทในสถานศึกษา
- ประเมินระดับความเสี่ยงและกำหนดกลยุทธ์ป้องกันภัยเพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้น
- เลือกใช้กลยุทธ์ลดความเสี่ยง ตามบริบทของสถานศึกษา

๒.๓ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- ๒.๓.๑ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖
- ๒.๓.๒ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐
- ๒.๓.๓ พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐
- ๒.๓.๔ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๖๒
- ๒.๓.๕ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ และ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒
- ๒.๓.๖ พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๔
- ๒.๓.๗ พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘
- ๒.๓.๘ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘
- ๒.๓.๙ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการพานักเรียน และนักศึกษา ไปนอกสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓
- ๒.๓.๑๐ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการควบคุมดูแลการใช้รถโรงเรียน พ.ศ. ๒๕๖๒
- ๒.๓.๑๑ กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดระบบงาน และกิจกรรม ในการแนะแนว และให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๘
- ๒.๓.๑๒ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๓
- ๒.๓.๑๓ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก
- ๒.๓.๑๔ อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดแรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย (หมายเลขที่ ๑๘๒)
- ๒.๓.๑๕ นโยบายความปลอดภัยในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

<https://shorturl.asia/26ej7>

กลยุทธ์ที่ ๓ การเสริมสร้างความปลอดภัยสถานศึกษา

๓.๑ ขอบข่ายความปลอดภัยของสถานศึกษา

ขอบข่ายความปลอดภัยของสถานศึกษา ๔ กลุ่มภัย ดังนี้

๑. ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรง ของมนุษย์ (Violence)

มีองค์ประกอบดังนี้

- ๑.๑) การล้วงละเมิดทางเพศ
- ๑.๒) การทะเลาะวิวาท
- ๑.๓) การกลั่นแกล้งรังแก
- ๑.๔) การชุมนุมประท้วงและการจลาจล
- ๑.๕) การก่อวินาศกรรม
- ๑.๖) การระเบิด
- ๑.๗) สารเคมีและวัตถุอันตรายทำให้เกิดมลภาวะเป็นพิษ ๔
- ๑.๘) การล่อลวง ลักพาตัว
- ๑.๙) ความรุนแรงอื่นที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์

๒. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident)

มีองค์ประกอบดังนี้

- ๒.๑) ภัยธรรมชาติ
- ๒.๒) ภัยจากอาคารเรียน สิ่งก่อสร้าง
- ๒.๓) ภัยจากยานพาหนะ
- ๒.๔) ภัยจากการจัดกิจกรรม
- ๒.๕) ภัยจากเครื่องมือ อุปกรณ์
- ๒.๖) ภัยอื่นที่นอกเหนือจากข้อ ๑) - ๕)

๓. ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ (Right) และ

มีองค์ประกอบดังนี้

- ๓.๑) การถูกปล่อยปละ ละเลย ทอดทิ้ง
- ๓.๒) การคุกคามทางเพศ
- ๓.๓) การไม่ได้รับความเป็นธรรมจากระบบการศึกษา
- ๓.๔) การกระทำอื่นที่กฎหมายกำหนดเป็นการถูกละเมิดสิทธิ

๔. ภัยที่เกิดจากผลกระทบต่อสุขภาพทางกายและจิตใจ (Unhealthiness)

มีองค์ประกอบดังนี้

- ๔.๑) โรคระบาดในมนุษย์
- ๔.๒) ภาวะจิตเวช
- ๔.๓) ยาเสพติด
- ๔.๔) ติดเกม
- ๔.๕) ภัยไซเบอร์
- ๔.๖) การพนัน
- ๔.๗) โรคระบาดในสัตว์
- ๔.๘) ภัยอุบัติใหม่อื่นที่มีผลกระทบต่อสุขภาพทางกายและจิตใจ

๓.๒ มาตรการความปลอดภัยของศูนย์ความปลอดภัย (ศป.ศรจ.ลพ.)

มาตรการความปลอดภัยของสถานศึกษามุ่งเน้นให้เกิดความปลอดภัยต่อนักเรียน นักศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างยั่งยืน โดยเน้นมาตรการที่เข้มงวดในมาตรการ ๓ ป ดังนี้

๓.๒.๑ การป้องกัน

การป้องกัน หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการวางแผนความปลอดภัย การจัดโครงสร้าง การบริหารการวิเคราะห์ และการประเมินความเสี่ยงอย่างรอบด้าน เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในสถานศึกษา ดังนี้

- ๑) ประเมินปัจจัยเสี่ยงความปลอดภัยของสถานศึกษา
- ๒) กำหนดพื้นที่ความปลอดภัย
- ๓) จัดทำแผนความปลอดภัยของสถานศึกษา
- ๔) การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษา
- ๕) จัดให้มีคณะกรรมการความปลอดภัยของสถานศึกษา
- ๖) จัดระบบข้อมูลสารสนเทศความปลอดภัยของสถานศึกษา
- ๗) สร้างระบบการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย
- ๘) จัดระบบช่องทางการสื่อสารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา
- ๙) การคัดกรองและดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- ๑๐) การประเมินนักเรียนรายบุคคลด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา และความต้องการช่วยเหลือ

๓.๒.๒ การปลูกฝัง

การปลูกฝัง หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาองค์ความรู้ การสร้างเจตคติที่ดี การมีจิตบริการ และเสริมสร้างทักษะความปลอดภัย ให้แก่ นักเรียน นักศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เกิดความยั่งยืน

- ๑) พัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยให้แก่ นักเรียน นักศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครอง
- ๒) จัดกิจกรรมการสร้างเจตคติที่ดี การมีจิตบริการ และเสริมสร้างทักษะความปลอดภัย ให้แก่ นักเรียน นักศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา

๓.๒.๓ การปราบปราม

การปราบปราม หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการเผชิญเหตุ การเข้าถึง สถานการณ์ การแก้ไขปัญหาความปลอดภัย และการดำเนินการกับบุคคลที่ละเมิด หรือประพฤติ ไม่เหมาะสม ด้วยความรอบคอบ รวดเร็ว และเป็นธรรม รวมถึงการช่วยเหลือ เยียวยา พ้นฟู ดังนี้

- ๑) การเผชิญเหตุ การเข้าถึงสถานการณ์ และการจัดการแก้ไขปัญหา กรณีเกิดเหตุความปลอดภัยขั้นวิกฤติ
- ๒) การช่วยเหลือ เยียวยา พ้นฟู สภาพร่างกายและจิตใจให้กับผู้ประสบเหตุ ความไม่ปลอดภัย
- ๓) ดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และรวดเร็ว

แนวทางการปฏิบัติขอความช่วยเหลือความปลอดภัยสถานศึกษา

กรณีตัวอย่าง การล่อลวงละเมิดทางเพศ

การป้องกัน

๑. สํารวจนักเรียนกลุ่มเสี่ยง แลพื้นที่ที่เป็นจุดเสี่ยง
๒. เฝ้าระวัง สังเกตพฤติกรรม นักเรียน นักศึกษา และพัฒนาพื้นที่เสี่ยง ให้ปลอดภัย
๓. สร้างเครือข่ายเฝ้าระวังทั้งในสถานศึกษาและชุมชน
๔. จัดระบบการสื่อสารเพื่อรับส่ง ข้อมูลด้านพฤติกรรมนักเรียนนักศึกษาทั้งในสถานศึกษาและชุมชน

การปลูกฝัง

๑. จัดกิจกรรมส่งเสริมความ ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าใน ตนเอง
๒. จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต
๓. ฝึกทักษะการปฏิเสธ และการเอาตัวรอดในสถานการณ์ต่าง ๆ

การปราบปราม

๑. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ช่องทาง ในการขอความช่วยเหลือ
๒. แต่งตั้งคณะทำงานให้ความช่วยเหลือเร่งด่วน ที่สามารถ ให้ความ ช่วยเหลือได้ทันเหตุการณ์
๓. แต่งตั้งคณะทำงานด้านกฎหมายเพื่อให้ความช่วยเหลือ
๔. ประสานภาคีเครือข่ายเพื่อการส่งต่อที่เหมาะสม

กรณีตัวอย่าง กรณียาเสพติด

การป้องกัน

๑. สํารวจข้อมูลนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
๒. วิเคราะห์นักเรียนรายบุคคล
๓. กำหนดข้อตกลงเพื่อปฏิบัติร่วมกัน
๔. สร้างเครือข่ายเฝ้าระวังทั้งในสถานศึกษาและชุมชน
๕. จัดระบบติดต่อสื่อสารเพื่อรับส่งข้อมูลพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง

การปลูกฝัง

๑. สร้างความรู้ความเข้าใจถึงโทษภัยและผลกระทบของการติดยาเสพติด
๒. จัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดในวันสำคัญต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ
๓. จัดกิจกรรมส่งเสริมการการคิด วิเคราะห์ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
๔. จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่สนองต่อความสนใจของนักเรียนอย่าง หลากหลาย

การปราบปราม

๑. แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อระงับเหตุทั้งในสถานศึกษาและชุมชน
๒. ประสานเครือข่ายการมีส่วนร่วมเพื่อร่วมแก้ปัญหา
๓. ดำเนินการตามระเบียบ กฎหมาย โดยเน้นการไกล่เกลี่ยประนีประนอม ตามมาตรการจากเบาไปหาหนัก
๔. ประสานการส่งต่อเพื่อให้ความช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ

กรณีตัวอย่าง กรณีภัยไซเบอร์ (Cyber)

การป้องกัน

๑. สำรวจข้อมูลการใช้งานระบบไซเบอร์ของนักเรียนรายคน
๒. กำหนดข้อตกลงเพื่อปฏิบัติร่วมกัน
๓. สร้างเครือข่ายเฝ้าระวังทั้งในสถานศึกษาและชุมชน
๔. จัดระบบติดต่อสื่อสารเพื่อรับส่งข้อมูลพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง

การปลูกฝัง

๑. สร้างความรู้ความเข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดจากการใช้งานระบบ ไซเบอร์ โดย ขาดวิจารณญาณ
๒. จัดกิจกรรมส่งเสริมการการคิด วิเคราะห์ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
๓. จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่สนองต่อความสนใจของนักเรียน อย่างหลากหลาย

การปราบปราม

๑. สำรวจข้อมูลการใช้งานระบบไซเบอร์ของนักเรียนรายคน
๒. กำหนดข้อตกลงเพื่อปฏิบัติร่วมกัน
๓. สร้างเครือข่ายเฝ้าระวังทั้งในสถานศึกษาและชุมชน
๔. จัดระบบติดต่อสื่อสารเพื่อรับส่งข้อมูลพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง

กรณีตัวอย่าง กรณีภัยธรรมชาติ

การป้องกัน

๑. สำรวจข้อมูลความเสี่ยงที่เกิดจากภัยธรรมชาติ
๒. จัดทำแผนป้องกันภัยทางธรรมชาติ
๓. จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือในการป้องกันภัยธรรมชาติ
๔. ชักซ้อมการเผชิญเหตุภัยธรรมชาติ

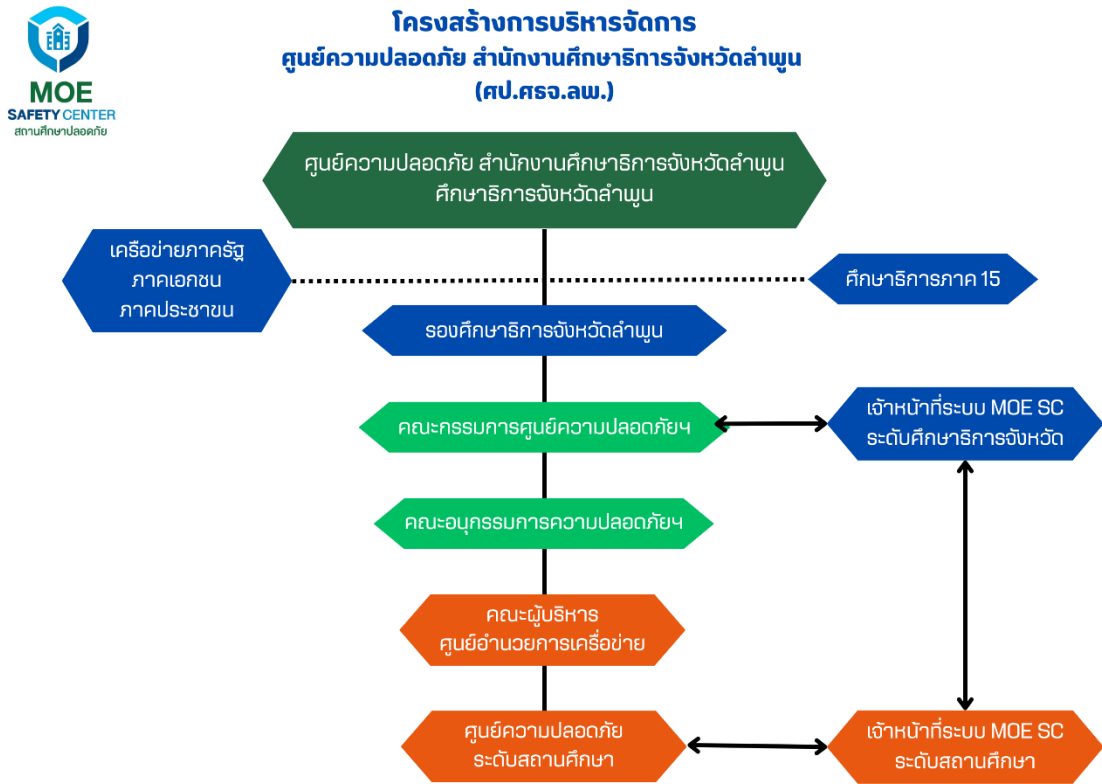
การปลูกฝัง

๑. สร้างความรู้ความเข้าใจถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากธรรมชาติรูปแบบต่าง ๆ
๒. จัดกิจกรรมฝึกทักษะการเผชิญปัญหาภัยธรรมชาติ
๓. จัดกิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การปราบปราม

๑. แต่งตั้งคณะทำงานให้ความช่วยเหลือเร่งด่วน ที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ ทันเหตุการณ์
๒. ติดต่อสื่อสารเครือข่ายการมีส่วนร่วม เพื่อร่วมให้ความช่วยเหลือและแก้ปัญหา
๓. ประสานงานหน่วยงานองค์กร เพื่อให้ความช่วยเหลือ เยียวยา และฟื้นฟูจิตใจ

๓.๓ โครงสร้างการบริหารจัดการความปลอดภัย (ศป.ศรจ.ลพ.)

๓.๔ แนวทางการดำเนินงานความปลอดภัย (ศป.ศรจ.ลพ.)

๓.๔.๑ ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตามให้โรงเรียนดำเนินการจัดทำมาตรการส่งเสริมความปลอดภัย ในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๔.๒ รายงานข้อมูลและข้อเท็จจริงเบื้องต้นโดยด่วน เกี่ยวกับเหตุการณ์ วันเวลา สถานที่เกิดเหตุ ของนักเรียน ต่อสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน หากเข้าข่าย อย่างไรก็ดีอย่างหนึ่ง ดังนี้

กรณีที่ ๑ เกิดภัยที่มีผลกระทบต่อร่างกายนักเรียนถึงขั้นบาดเจ็บสาหัส หรือเสียชีวิต รวมทั้งผลกระทบทางจิตใจอย่างรุนแรง

กรณีที่ ๒ ภัยที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง

กรณีที่ ๓ ภัยที่มีผลต่อสุขภาพของนักเรียน

กรณีที่ ๔ ปรากฏเป็นข่าวในสื่อต่าง ๆ

ผ่านระบบ MOE Safety Center หรือช่องทางอื่น หรือเมื่อมีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๔.๓ ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วแต่กรณี รวมทั้ง กำกับ ติดตาม ให้ความช่วยเหลือ สร้างขวัญกำลังใจ ให้กับผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง

ขั้นตอนการดำเนินงาน ศป.ศรจ.ลพ.

กลยุทธ์ที่ ๔ การติดต่อสื่อสาร การรายงานเหตุ

๔.๑ ช่องทางการติดต่อสื่อสาร การรายงานเหตุ

๑) ระบบ MOE Safety Platform

- website: <https://www.moesafetycenter.com>
- Application: MOE Safety Center
- Line: @MOESafety Center
- Call center: ๐๒ ๑๒๖ ๖๕๖๕

๒) ติดต่อด้วยตัวเอง

๔.๒ แนวทางการดำเนินงาน

๑. ในกรณีฉุกเฉินหรือรุนแรงให้รายงานต่อต้นสังกัดทราบทันที หรือภายใน ๒๔ ชั่วโมง ผ่านระบบ MOE Safety Platform โดยติดตามพร้อมรายงานเป็นระยะ

๒. การช่วยเหลือเร่งด่วน มีแนวทางในการดำเนินงานดังนี้

๑) คณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งลงพื้นที่ตรวจสอบสภาพปัญหา ข้อเท็จจริงให้การช่วยเหลือและสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ได้รับผลกระทบ ระดับสถานศึกษา ระดับศึกษาธิการจังหวัด ระดับสำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน

๒) ประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้ได้รับผลกระทบได้รับสิทธิประโยชน์ที่พึงมี พึงได้ และสามารถให้การคุ้มครองช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็ว

๔. การเยียวยาฟื้นฟู หลังจากสถานการณ์เข้าสู่ภาวะปกติ

๑) คณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งลงพื้นที่เพื่อกำกับติดตามเยี่ยมและสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ได้รับผลกระทบ

๒) สรุปรวบรวมข้อเท็จจริงของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเกิดเหตุ ตลอดจนประเมินสภาพความเสียหายจากผลกระทบ

๓) ให้คำปรึกษา แนะนำและประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเฝ้าระวังและป้องกัน ไม่ให้เกิดเหตุซ้ำ

๔.๓ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑. โรงพยาบาลลำพูน

ที่อยู่ ๑๗๗ หมู่ ๑ ตำบลตันธง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ๕๑๐๐๐
โทรศัพท์ ๐๕๓ ๕๖๙ ๑๐๐

๒. สถานีตำรวจภูธรจังหวัดลำพูน

ที่อยู่ ๓๙๙ ตำบลตันธง อำเภอเมืองลำพูน ลำพูน ๕๑๐๐๐
โทรศัพท์ ๐๕๓ ๕๑๒ ๐๔๒

๓. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดลำพูน

ที่อยู่ ๑๕๕ หมู่ ๓ ถนนลำพูน-ดอยศรีวิชัย ตำบลเวียงยอง อำเภอเมือง
ลำพูน ๕๑๐๐๐
โทรศัพท์ ๐๕๓ ๕๖๒ ๗๕๘

๔. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดลำพูน
ที่อยู่ ๒๐๓ หมู่ ๓ ตำบลเวียงยอง อำเภอเมือง ลำพูน ๕๑๐๐๐
โทรศัพท์ ๐๕๓ ๕๑๐ ๖๙๔
๕. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำพูน
ที่อยู่ ศูนย์ราชการจังหวัดลำพูน ถนนชูปเปอร์ไฮเวย์ เชียงใหม่-ลำปาง
ตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมืองลำพูน ลำพูน ๕๑๐๐๐
โทรศัพท์ ๐๕๓ ๕๑๑ ๑๔๑
๖. บ้านพักเด็กและครอบครัว จังหวัดลำพูน
ที่อยู่ ๑๒๖ หมู่ ๑๐ ตำบลบ้านกลาง อำเภอเมือง ลำพูน ๕๑๐๐๐
โทรศัพท์ ๐๕๓ ๕๒๕ ๖๐๔, ๖๐๘
๗. ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
ที่อยู่ ๓๖๕ หมู่ ๒ ตำบลต้นธง อำเภอเมือง ลำพูน ๕๑๐๐๐
โทรศัพท์ ๐๕๓ ๕๓๔ ๕๐๙
๘. ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดลำพูน
ที่อยู่ ๘๔/๑ หมู่ ๒ ตำบลเวียงยอง อำเภอเมืองลำพูน ลำพูน ๕๑๐๐๐
โทรศัพท์ ๐๕๓ ๕๒๕ ๖๒๙
๙.
ที่อยู่
โทรศัพท์
๑๐.
ที่อยู่
โทรศัพท์

กลยุทธ์ที่ ๕ การกำกับ นิเทศ ติดตามและประเมินผล

การกำกับติดตาม ประเมินผล และรายงานผลในลักษณะการบูรณาการของส่วนราชการ และหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนที่เป็นรูปแบบความร่วมมือ ระบบการมีส่วนร่วม โดยการตรวจติดตาม และจากระบบ MOE Safety Platform ซึ่งจะช่วยให้การกำกับติดตาม ประเมินผล และรายงานผลได้อย่างรวดเร็วขึ้นสามารถแก้ไขปัญหา และให้การช่วยเหลือได้ทันเหตุการณ์ และเป็นข้อมูลสารสนเทศ (Information) ในการบริหารจัดการความปลอดภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คู่มือการบริหารความปลอดภัยระดับหน่วยงานทางการศึกษา
ศูนย์ความปลอดภัยสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำพูน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. กระทรวงศึกษาธิการ.

คู่มือการจัดทำแนวทางการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนสำหรับโรงเรียนเอกชน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๖๔) คู่มือดำเนินงาน

ความปลอดภัยสถานศึกษา

รายชื่อคณะทำงาน

ที่ปรึกษา

นายชุมศักดิ์ ชุมนุม	ศึกษาธิการจังหวัดลำพูน
นายสมโภชน์ ศรีชนะ	รองศึกษาธิการจังหวัดลำพูน
นางสาวบุญยพร ศรีคำขาว	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

คณะทำงาน

๑. นางพิมพ์ดาว อุตวงศ์   นักวิชาการศึกษาคำนาฏการ ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษา
ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการศูนย์ความปลอดภัย สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำพูน
๒. นางสาวเกษณี พละอุด   นักวิชาการศึกษาคำนาฏการ
ปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ความปลอดภัย สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำพูน
๓. นางสาวรักษนันท์ สิทธิผดุง   นักวิชาการศึกษาคำนาฏการ
ปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ความปลอดภัย สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำพูน
๔. นางสาวพัทธนันท์ นพคุณ   นักวิชาการศึกษาคำนาฏการ
ปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ความปลอดภัย สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำพูน
๕. นางสาวนภาศิริ พรหมปัญญา   เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
ปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ความปลอดภัย สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำพูน

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำพูน
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการ